

Innst. 20 L

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 134 L (2011–2012)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service (vekterkonflikten) ved tariffoppgjøret 2012

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

I proposisjonen fremmes det forslag om at arbeidstvisten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service i forbindelse med revisjonen av Vekteroverenskomsten i tariffoppgjøret for 2012 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Det fremmes samtidig forslag om at det blir forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans for å løse tvisten.

1.2 Forhandlinger og mekling

Streiken oppsto i forbindelse med revisjonen av Vekteroverenskomsten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service våren 2012. Tariffavtalen hadde utløp pr. 31. mars 2012, og forhandlingene mellom partene førte ikke frem. Norsk Arbeidsmandsforbund varslet 9. mai 2012 plassoppsigelse for 4 055 medlemmer. Plassoppsigelsen gjaldt organiserte vektere innenfor blant annet mobile og stasjonære vaktjenester, verditransport, minibanker, bomstasjoner, alarmsentraler og flyplasser. Plassoppsigelsen omfattet også 96 medlemmer i bedrifter som er bundet av direkteavtaler og andre arbeidsgiverorganisasjoner som følger avtalen uten å være hovedpart i overenskomsten.

Riksmekleren nedla forbud mot arbeidsstans 10. mai 2012. Partene ble deretter innkalt til mekling. Det ble meklet parallelt med Vekteroverenskomsten mellom YS/Parat og NHO/NHO Service.

Den 24. mai 2012 mottok Riksmekleren begjæring om meklingsavslutning. Det var meklingsutløp 31. mai 2012 kl. 24.00. YS/Parat og NHO/NHO Service kom til enighet, mens for LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service ble meklingen avsluttet uten at partene kom til enighet.

Streik ble iverksatt for 1 797 medlemmer av Norsk Arbeidsmandsforbund fra 1. juni 2012 kl. 20.00. Dette uttaket omfattet vektere ved Oslo lufthavn Gardermoen, Bergen lufthavn Flesland, Stavanger lufthavn Sola, Trondheim lufthavn Værnes og Tromsø lufthavn Langnes. I tillegg ble bygg- og anleggsvakthold, transporttjenester til og fra Nordsjøen, kommunikasjons- og handelsvakthold samt vakthold av en rekke offentlige institusjoner og private bedrifter over hele landet berørt.

Det var uformelle sonderinger hos Riksmekleren 4. juni 2012, uten at partene gjenopptok frivillig mekling. Samme dag ble ytterligere 1 189 medlemmer tatt ut i streik. Fra 6. juni 2012 ble 439 nye medlemmer omfattet av konflikten. Ved alle lufthavner som var tatt ut i streik, ble det gitt dispensasjon for ambulansetjeneste og brann- og redningstjeneste.

1.3 Omfang og virkninger av streiken

Det vises til proposisjonens kapittel 3 hvor det redegjøres detaljer for hvem som ble tatt ut i streik og til hvilke tider.

Den 8. juni 2012 ble det varslet om en meget uoversiktlig situasjon ved flere norske flyplasser.

Helikoptertrafikken til Nordsjøen var sterkt redusert. Petroleumstilsynet opplyste at en del mannska-

per på installasjonene nærmet seg eller hadde allerede overtrådt den tillatte oppholdsperioden offshore.

Avinor vurderte fortløpende de sikkerhetsmessige og helsemessige forholdene for både ansatte og passasjerer på flyplassene. Avinor meldte 8. juni 2012 at de ikke ville kunne opprettholde forsvarlig drift og derfor ville stenge sikkerhetskontrollen ved både Værnes og Flesland lørdag morgen.

Ved Bodø lufthavn rapporterte Avinor og Luftfartstilsynet at det hadde oppstått en usikker situasjon fordi nødstatene ville måtte benytte alternative løsninger i en eventuell nødssituasjon, noe som kunne skape forvirring og forsinkelser.

Konflikten hadde også konsekvenser på andre samfunnsområder: Minibanker begynte å tømmes, og forretninger, industribedrifter og museer fikk ikke nødvendige vektertjenester. I tillegg fikk konflikten også betydning for post og annen flyfrakt.

Freitag 8. juni 2012 ble det gjennomført nye sonderinger mellom partene med sikte på å komme frem til en løsning, men disse sonderingene førte ikke frem. Dette tydet på en svært fastlåst situasjon.

Arbeidsministeren innkalte partene til møte 8. juni 2012 kl. 18.45 hvor det ble bekreftet av partene at det ikke var mulig å komme til enighet. Det ble meddelt at regjeringen så svært alvorlig på de store samfunnsmessige konsekvensene som streiken nå medførte og varslet derfor at den ville fremme en proposisjon til Stortinget om tvungen lønnsnemndbehandling av tvisten. Etter henstilling fra arbeidsministeren sa Norsk Arbeidsmandsforbund seg villig til å avslutte streiken umiddelbart og at de streikende ville gjenoppta arbeidet så snart det lot seg gjøre. Partene var inneforstått med at Stortinget ikke ville ha anledning til å behandle proposisjonen før til høsten.

1.4 Konklusjon

Situasjonen vurderes slik, særlig med grunnlag i Luftfartstilsynets, Petroleumsstilsynets og Avinors vurderinger, at hensynet til vitale samfunnsinteresser taler for at arbeidstvisten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service blir løst uten ytterligere arbeidskamp.

Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten (konvensjoner nr. 87, 98 og 154). Slik konvensjonene har vært tolket av ILOs organer, stilles det strenge krav for inngrep i streikeretten, men det åpnes likevel for inngrep dersom streiken setter liv, helse eller personlig sikkerhet for hele eller store deler av befolkningen

i fare. Sosialpakten under Europarådet har i artikkel 6 nr. 4 en tilsvarende bestemmelse som verner streikeretten. Artikkel 6 må imidlertid ses i sammenheng med artikkel G, som åpner for at det ved lov kan foretas begrensninger i streikeretten som er nødvendige i et demokratisk samfunn til vern av andre menneskers frihet og rettigheter, eller til vern av offentlige interesser, den nasjonale sikkerhet og moral i samfunnet.

Et vedtak om tvungen lønnsnemnd i den omhandlede arbeidstvisten er innenfor rammen av de konvensjoner Norge har ratifisert. Dersom det skulle påvises motstrid mellom internasjonale konvensjoner og Norges bruk av tvungen lønnsnemnd, er det uansett nødvendig å gripe inn i konflikten.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tove Linnea Brandvik, Thor Erik Forsberg, Steinar Gullvåg, Kari Henriksen og Thor Lillehovde, fra Fremskrittspartiet, Vigdis Giltun, Laila Marie Reiertsen og Endre Skjervø, fra Høyre, Sylvi Graham og Torbjørn Røe Isaksen, fra Sosialistisk Venstreparti, fungerende leder Karin Andersen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Kristelig Folkeparti, Laila Dāvøy, har ingen merknader og slutter seg til forslaget.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO/NHO Service (vekterkonflikten) ved tariffoppgjøret 2012

§ 1

Twisten mellom LO/Norsk Arbeidsmandsforbund på den ene siden og NHO/NHO Service på den andre siden i forbindelse med tariffoppgjøret 2012 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

§ 2

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans, jf. arbeidstvistloven § 1 bokstavene f og g, for å løse tvisten. Reglene i lov 27. januar 2012 nr. 10 om lønnsnemnd i arbeidstvister får tilsvarende anvendelse.

§ 3

Loven trer i kraft straks. Loven opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelse i tvisten.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 9. oktober 2012

Karin Andersen
fung. leder

Kari Henriksen
ordfører

